

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Kétheti szakadatlan munka után

A világ zsidóságának zürichi parlamentje befejezte tanácskozásait

Ujra megválasztották a régi executívét, amely arra kapott megbízást, hogy tárgyalásokat folytasson az angol kormánnyal majd újra összeül a cionista világkongresszus, a megállapodás ratifikálására

Nagyon keveset mondunk vele, ha azt állítjuk, hogy „véget ért” a huszadik cionista világkongresszus. Ha egészen szabatosan akarnók kifejezni, akkor talán leghelyesebb volna az a kifejezés, hogy bizonytalan időre elhalasztotta további üléseit. Mert abban a pillanatban ért véget, amikor Palesztina felépítésének rendkívüli horderejű kérdése a legakuttabb stádiumban van. Ma ez a probléma élénken foglalkoztatja az angol kormányt, a brit világhatalom mindkét törvényhozó házat, foglalkoztatja a Népszövetséget és a világ valamennyi kulturálmánának közvéleményét és hivatalos köreit. Biztos jelek mutatnak arra, hogy Berlin zsidógyűléstől átítatott felelősei épen úgy figyelték a zürichi döntést, mint a varsói kormány tagjai. Bucurestiben az egész közvélemény feszülten várt, egyrésze megértéssel, a nagy vajudás láttára, másrésze türelmetlenül és azt várta, hogy már holnap mennek a tizezrek az új „honfoglalásra”. De az amerikai zsidó milliók sem maradtak el az aggodásban. Mindenütt figyelem, mindenfelé részvételi megértés, talán a legközbösebb zsidó és nem-zsidó közvéleménye Magyarországnak volt ezekben a nagy horderejű napokban.

Ha röviden néhány szóba akarjuk tömöríteni két heti szakadatlan tanácskozásának végleges rezüméjét: akkor annyit mondhatunk: győztek az IGEN-t mondók, ami azt jelenti, hogy elfogadják tárgyalási alapnak azt, hogy megalakuljon az új önálló zsidó állam, amely kétezer év óta nem szűnt meg egy szerzetesen élő, sokat szenvedő népnek legmagasabb alma lenni. A másik megállapítás: hogy nem abban a formában, ahogy azt a Peel jelentés ajánlotta. Folyni fognak súlyos és gondterhes tárgyalások, az angol kormány, a Népszövetség és a cionista világ-szervezet executívája között. Ma már félig-meddig mintegy felelős zsidó kormánnyal tárgyal velük az angol kormány. S folyni fognak a megbeszélések mindaddig, amíg elérkezettnek látják majd az időt, hogy egy újabb összehívandó kongresszuson végleg kimondják az ezuttal nem sablonosan használandó boldogító „igen”-t. Ami bizonyára tizenhatmillió zsidónak legboldogítóbb igénye lesz.

Hétfő este befejeződött a nagy kongresszus. Ez a világösszejövetel egyike a legjelentősebb és legtörténelmibb gyűlések egyikeként, amelyet a kétezer éves galut fel tud mutatni. És örömmel kell leszögezzük, hogy bár heves volt a két párt közötti ellentét, mé-

gis a végén a legharmonikusabb egyetértésben bucsúztak el a delegátusok és a régi executive ujonnan megválasztva, egymillió ötszáz ezer sékelfizető osztatlan bizalmából vezetni tovább az ügyeket. Ez a másfélmillió szám tulajdonképpen az összzsidóságot szimbolizálja. Chaim Weizman és munkatársai ma már, a XX. kongresszus után mint az ujonnan megalakuló zsidó állam első kormá-

nyának tekinthetik magukat. A cionista világ-szervezet bebizonyította, hogy idő és értékálló kincse a zsidó világnak. A sorsdöntő pillanatban meg volt az egység és hiába számítottak a rosszindulatuak arra, hogy a vita el-fajul majd és szakadásra kerül a sor. Uj, remélhetőleg boldogabb korszak előestéjét jelentette ez a világgyűlés, amelynek utolsó üléséről a következőkben számolunk be:

A világkongresszus záróülése

N. M. Ussiskin elnököl az utolsó ülésen. Megnyitás után az executive megválasztása következik. A kongresszus újból

Dr. Chaim Weizmant választotta meg a világszervezet elnökévé

és eddigi munkatársaira bízta a mozgalom további vezetését. Az új executive tagjai: David Ben Gurion az executive elnöke, Mose Shertok, Jicchak Grünbaum, Rav Fishman, dr. Rottenstreich, E. Kaplan, dr. Artur Rupp. Ezekon kívül Brodetzky professzor Londonban és dr. Nahum Goldman Genfben képviseli továbbra is a világszervezetet. S. Dolkin, M. Saphira, Rav Perlzweig tagoknak csak saját reszortjukban lesz szavazati joguk. Louis Lipsky pedig az amerikai cionisták megbízottjaként lett az executive tagja.

A cionista Actions Comité elnöke újra Ussiskin lett, akit lelkesen ünnepelet a kongresszus. Az A. C. tagjainak számát 65-ről 70-re emelték.

Elhatározták, hogy egy politikai bizottságot is kiküld a kongresszus, amely segítségére lesz a vezetőségnek a londoni tárgyalások folytatására.

A kongresszus vezérszónokai

Köteletet tenne ki, ha minden egyes felszólalást megörökítenénk, amely a kongresszuson lezajlott. Lesz még alkalmunk, hogy erről a nagyfontosságú ülésről még egyes részleteket hozzunk, ezuttal — helyszüke miatt — csak egészen röviden vázoljuk a beszédek vezérfonalát.

Dr. Artur Rupp: A palesztinai szociológia és agrárkutatás nagymestere a felosztás mellett nyilatkozott. Két millió dunám föld hever megmunkálatlanul. Az ország huszonhat millió dunamjának fele a Negevre esik, amelyre Weizman megmondta, hogy jórészt spekulatív kolonizációs objektum. Roppant nagy lehetőségek vannak, amelyeket még nem használtunk ki. Olyan vízforrások buzogtak fel a föld mélyéből az utóbbi években, ame-

VEGSŐ AKKORDOK

A lelkesedéssel lefolyt választások után a záróbeszédre került a sor. Weizman Chaim után dr. Stephen Wise, majd Ben Gurion és Ussiskin szólaltak fel. A vezérek ígéretet tettek arra vonatkozólag, hogy teljes erejükkel azon lesznek, hogy érvényt szerezzenek a zsidó követeléseknek. Nem fognak engedni a Balfour deklaráció szelleméből. Az eddigi palesztinai rendellenességekért teljes mértékben az ottani közigazgatási tényezőket teszik felelőssé, de az esetleg netán elkövetkezőkért is. Stephen Wise különösen arra tett ígéretet, hogy az amerikai zsidóság még nagyobb anyagi erőfeszítéseket fog tenni, hogy minél nagyobb mértékben járuljon hozzá az ország felépítéséhez.

A kongresszus végeztével rendkívül lelkes ünneplésben részesítették Weizmant és ezzel ért véget a XX. cionista világkongresszus.

A lapunkban legutóbb közölt kongresszusi események folytatásaképpen a következőkben számolunk be a zürichi eseményekről:

lyekre nem is gondoltunk. Erre az említett két millió dunam földre (cca 50.000 hold) százezer családot lehet letelepíteni. A zsidó államban olyat valósíthatunk meg, amit más körülmények között nem tehetnénk. Zsidó kulturánkat másképpen fejleszthetjük. Nem lesz szükségünk folytonos certifikát-kérésekre. Hive voltam az arab-zsidó binacionális államban, de most látom, hogy ez jobb megoldás. Az önálló zsidó Palesztina mellett foglalkozni állást.

Ruppin hatalmas beszéde után Katzenelsohn, a munkáspárti ellenzék vezére szólalt fel a felosztás ellen. Nem élhetünk messianisztikus és szentimentális érzelmekből. A Balfour óta öregebbek és politikailag tapasztaltabbak lettünk. Nem szabad feladnunk Erec Jisrael misztikáját a zsidó állam misz-

Yikájáért. A zsidó állam kérdésének megítélésénél reálpolitikai tényezőkből kell kiindulnunk. Szuverénitás és biztonság kell.

Gluska jemenita delegátus beszédében kijelenti, hogy hetedszer jelenik meg a jemeniták cionista kongresszusán. Palesztina jemenita zsidói és Jemen nevében kijelentem, hogy az ország felosztása ellen vagyunk. Amit felkínálnak nekünk, egyenesen nevetséges.

Scharagai, a Hapoel Hamizrachi nevében kijelenti, hogy egy cionista kongresszuson a zsidó állam ellen beszélni súlyos dolog. De az: zsidó állam, egy csalóka szó. A közigazgatás felelős azért, hogy az arabok és zsidók nem értették meg egymást. Más közigazgatást kellene követelni, hogy a mandátum megvalósuljon.

A Hásómér Hacair megbízottja Chazan, a felosztás ellen beszélt. A mandátum az egyetlen alap, amelyen elindulhatunk. Fájdalmas érzés, hogy ebben a kérdésben nem követhetjük Weizmant, aki vezérün.

M. Grossman az állampárt nevében támadja Weizmant, aki mindég a zsidó állam ellen agitált, a legutóbbi kongresszusokon is és most ismét más mond. Weizman bizonyára már ígéretet tett a felosztás elfogadására vonatkozólag. Nincs erkölcsi jogunk lemondani a nép nevében Erec Jiszroelről, illetőleg egyrészeről. Képtelenség ezt a tervet elfogadni.

Jicchak Grünbaum, az executive tagja kijelenti, hogy az alternatíva a következő: vagy zsidó többség a zsidó államban, vagy pedig zsidó kisebbség egy arab államban. Az ellenzők azt hirdetik, hogy ez a felosztás a cionista eszme végét jelenti, mi azt mondjuk, ez a cionizmus kezdete. Csak a zsidó államban tudjuk nemzeti aspirációinkat megvalósítani anélkül, hogy az arab kisebbséget elnyomnánk.

Stephen Wise szólalt fel ezután, mint az amerikai cionista szervezet elnöke. Filipikája a felosztás ellen szölt. Nyolcmillió zsidó van a világon, akik annyira szenvednek, hogy készek volnának a következő husz évben Palesztinában letelepedni. De ennek csak egytizede számára nyújt lehetőséget az új állam. En elvétel egy törpe Palesztinát! A zsidó nép csak annyit mondhat: non possumus.

Ben Gurion az executive megbízásából reflektál az eddigi felszólalásokra. Súlyosan esett latba, hogy Weizman mellett Ben Gurion, mint a palesztinai munkásság vezére is „igen” mellett tört lándzsát. Erec Jiszrael a zsidókérdés egyetlen megoldása. A cionizmus nem mandátum, vagy állam: a zsidó nép lelkében él. Maximális bevándorlást lehet biztosítani a kis államban. A befogadó képesség nem a földtől, hanem a zsidó nép teremtményétől függ. Szükségünk van erre a megoldásra. Nekem drága a szocializmus, mint embernek és mint zsidónak szent a béke, szerves része hitvallásomnak. Ezért nem lehet ideálom a militarizmus, de szomorú kötelesség. Gyenge nép vagyunk az ellenségek gyűrűjében. A templom lerombolása óta először lesz újból zsidó hadsereg Palesztinában, mely meg fog tudni védeni hennünket.

Dr Meyer Ebner szólalt fel ezután, aki a zsidó állam mellett hangoztatta álláspontját.

Rav Fishman és Rav Meir Berlin a Mizrachi nevében szólalt fel. Mindketten a felosztás ellen. Rav Meir Berlin kijelenti, hogy a mizrachisták minden körülmények között ellene szavaznak. Az angol parlamentnek nem volt bátorsága Palesztina felosztását ajánlani. A mandátumbizottságnak sem volt meg a bátorsága hozzá. Mindenki arra vár, hogy a zsidó nép mondja ki az „igent”. Mi Ont Chaim Weizman megeskettjük, ahogy egykor a kohen hagadolt: nem adjuk meg a jogot, hogy Palesztinát felosszák! Ne marcangolják szét Palesztinát, ne marcangolják szét a zsidó népet!

Néhány kisebb jelentőségű felszólalás után megkezdődött a nagyjelentőségű szavazás, amelyről lapunk főszerkesztőjének beszámolója részletesen megemlékszik.

— ELJEGYZÉS. Nussbaum Annus (Oradea) és Kaufman Adolf (Sibiu) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

A NAGY FINÁLÉ...

Lapunk főszerkesztője a következő édekes beszámolóban örökíti meg a zürichi világgongresszus történelmi jelentőségű szavazásának pillanatait.

Zürich. (augusztus 12.) Csak lázas izgatottsággal tudok írni azokról a pillanatokról, amelyeket átéltem. Az egész kongresszus egy rendkívül érdekes filmdráma egyes jeleneteit vetítette elém, amelynek nem csupán nézője, hanem egyik szereplője is voltam. Ha nem is „főszereplő” (Weizmann és Ussiskin mellett senkit más nem lehet annak nevezni) de mint a négyszáz delegátusok egyike, a 300 és 158 szavazatok közül egy...

A „Népünk” olvasói bizonyára tudják már az eredményt, hogy mi lett az „igen” és „nem” sorsa... De erről sokszor kell még írni, hiszen történelmi események pillanata volt ez. Kétezer év óta nem merült fel ez a probléma, hogy akar-e szétszórt zsidóság államot, igen, vagy nem?

A TÖRTÉNELMI ÉJSZAKA...

Augusztus 10. A Kippurnapi neilah lélekremegtető percei ilyenek. A politikai vita utolsó éjszakája. Ez nem efemer értékű elhatározások pillanata, hanem történelmi tett. Ki tudja nem-e évszázadokra, talán ezredre szól a döntés?! Drámai pillanat, amikor Ussiskin a szószerke lép.

— Ha mindnyájan hozzájárulhatnánk a javaslathoz, jó lenne. Igen, boldogok lehetnénk, ha mindannyiunkat kielégítene ez a terv. A felelősség igen nagy, a történelem ítélőszéke előtt. A zsidó jövő dől el a percben.

Ussiskin kért, figyelmeztetett, apellált az érzésre és az észre, de nem fenyegetőzött, mint első beszédében. Érzelem küzdött az értelemmel. Ötszáz delegátus, a zsidóság színe-java komoran figyelt. Két gigászi elme harcolt a kongresszus porondján. Az egyik, Weizmann, a maga „igen”-jével és a hetvennégy éves agg harcos, a maga megindokolt „nem”-jével.

Ussiskin, a hajthatatlan ősz harcos, úgy beszélt, mintha a multak kódéből előlépő próféta lett volna. Kemény, robusztus szikla volt, bátor oroszlán. Szembe vele Weizmann. A „modern” politikus, a diplomata, a tudós, a realitásokat szegezte szembe a látnoki prófétiákkal.

Tudott rideg száműzött is lenni, de játszott ő is szívek hurjain. Amint hogy Ussiskin is dobálózott számokkal. De mind-egyiknek jobban illett a maga métiér-je. Weizmann a lombikok mesterének a számok és Ussiskinnek (bárha régen mérnök volt) a dübörgő szavak. A győzelem, már e percekben alig volt kétséges. A delegátusok szíve Ussiskinhez húzott. A nemzeti büszkeség, az önérték az agg harcos felé repítette a szíveket, de a zsidó agy, a realitás: mégis Weizmannat segítette győzelemhez.

Weizmann és a győzelem? Talán ő maga is pyrrhusinak képzelte a nagy győzelmet?... Weizmann eszméje győzött, mert így parancsolta az élet realitásának kategorikus imperatívusza.

Bizonyíték erre: néhány órára rá Nahum Goldman és Chaim Weizmann, mint egy nép kiküldött miniszterei Genfben tárgyaltak Ormsby Gore-ral, az angolok gyarmatiügyi miniszterével, aki feszült érdeklődéssel várt a zürichi döntésre.

A TÖRTÉNELMI SZAVAZÁS.

A késő éjszakai órák után, nyugtalan volt a delegátusok álma. Délelőtt azért min-

denki ott volt. Ez már csak a nagy finálé volt. Nem olyan drámai, mint 1929-ben, amikor Jewish Agency létesülése felett döntöttek. De itt belül játszódtott le a dráma, minden egyes résztvevő lelkében.

12 óra 15 perc (nálunk 13 óra 15 perc volt) szavazás. Alef-béth sorrendben, Nahum Goldman elnökölt. Az amerikaiak, főleg a „Hadassa” Stephen Wise-al az élen „nem”-mel szavaztak. Egy amerikai hölgy el akar utazni, ezért előzékenyen előbb szavazhat.

Szenzáció: Berl Katzenelsohn, aki a javaslat ellen szónokolt, igen-nel szavaz. Ujabb érdekesség: Celina Sokolow, Nahum Sokolow leánya — tartózkodik a szavazástól.

Amikor lezárul a szavazás, Ben Gurion szólásra jelentkezik. Az ellenzék viharos tüntetésbe kezd. Ussiskin felugrik helyéről és odakiálltja Ben Gurionnak:

— EZ PROVOKÁCIÓ!

A munkásság delegátusai Gurion mellett tüntetnek, mire a mizrachisták ezt kiáltják csoportosan:

— Ön adta el Erec Jiszraelt az araboknak. Le vele! Elnököljön Ussiskin!

Botrányszag a levegőben. Meir Grossmann, Rav Meir Berlin az elnökhöz rohannak, hogy nyugtassa meg a kedélyeket. Nahum Goldman kihirdeti az eredményt:

300 IGEN, 158 NEM. AZ ÓRA 2.13-AT MUTAT.

5697-ik évnek Elul havában, annak negyedik napját írja a zsidó naptár. Ekkorról datálódik a történelmi emlék, késői nemzedékek számára. Mert nem csak nekünk, akik résztvevünk örök élmény és emlék, hanem minden zsidó kortársnak és az utánunk következő generációknak...

Ez volt a nagy finálé!

Leon Blum és Litvinov szerepe a cionista világgongresszuson

Amikor a leghévesebben dultak a viták, akkor került nyilvánosságra, hogy Leon Blum, a francia miniszterelnök helyettesétől levél érkezett, amelyben Stephen Wise new-yorki főrabbit és delegátust, a francia becsületrend tisztí jelvényével tünteti ki. Ugyanakkor az amerikai cionista delegáció javaslatot terjeszt be, egy „Leon Blum kolónia” megszervezése tárgyában. Ezt a tervet, eljuttatták már a francia kormányhoz is, amely megelégedéssel vette tudomásul a megüsztteltetést. A kongresszus befejezése után, az amerikai delegáció a zsidó munkásság körében 100.000 dolláros gyűjtést rendez, amelyből felépítik ezt a kolóniát. A kolónia felavatására Leon Blum megígérte személyes megjelenését.

Szenzációként hatott a kongresszusra az a hír, mely szerint a szovjet kormány megbízta Litvinovot, hogy a Népszövetség szeptemberi ülésén, amikor sor kerül a zsidó állam megalapításának kérdésére, járuljon hozzá szavazatával, a zsidó állam létesítéséhez. Az indokolásban állítólag az is szerepel, hogy a zsidó állam kormányának politikája bizonyára megegyezne a nyugati államokéval, így főleg a franciákkal és így a német és olasz faszizmusokkal ellentétes irányu volna. Az indoklás azt is megemlíti, hogy az arabok mozgalmá reakciós.

Ilyképpen szerepeltek Léon Blum és Litvinov a cionista világgongresszuson.

W. S.

Amikor Varsóban tüllőnek

a célon

Amikor a világitó torony öre leszáll a napi életbe és előadást tartanak neki a hangyák társadalmi életéről, nem igen értheti meg annak jelentőségét. Miért? Nagyon egyszerű. Mert aki távoli horizontokhoz szokott, az nem tudja megszokni a kicsinyes dolgokat. Így jártak most a lengyel antiszemiták, vagy ahogy ők nevezik magukat: nemzeti demokraták. Egy amerikai lengyelekből álló kiránduló csoport látogatta meg az édes anyaföldet. Természetesen ezek a gyűlölködő benszülött nemzeti demokraták, vagyis egyszerűen zsidógyűlölők azon mesterkedtek, hogy befolyásolják a kirándulókat oly irányban, hogy azok ne vásároljanak zsidó üzletekben. De nagyon megjárták ezek a „hangyák” a szabad légkörhöz hozzászokott fajlengyelekkel, akik Amerika szabad földjén élnek. Tudnillik nyilatkoztak és azt mondták: Az amerikai mentalitástól távol áll az indokolatlan bojkott eszméje. Az ott élő lengyelek semmiféle megkülönböztetést nem tesznek a zsidók és nemzsidók között. És az ottani zsidók is hasonlóképpen gondolkodnak.

A lengyel gyűlölködők hosszú orral távoztak. Szomorúak lettek. Nem így gondolták ők. Azt hitték, hogyha lengyel valaki, akkor rögtön gyűlöli is a zsidókat. De az amerikai lengyel látja mindazt, amit a zsidók alkotnak új hazájukban. Látják,

hogyha ezt a fajt szabadon hagyják érvényesülni, ebből a társadalomnak is mérhetetlen haszna van. Hiszen azt minden laikus is tudja, hogy a mérhetetlen amerikai gazdagság forrásának feltárásához mennyire hozzájárultak az amerikai zsidók. Vagy ha még pontosabbak akarunk lenni: a lengyelországi származású amerikai zsidók. Ők tudják, de ezek a kis pogromhősök itt Európában nem akarják megérteni. Ezért hat bizonyára groteszkül előtűntek, amikor minden baj és nyomoruság legfőbb „gyógymódjának” a zsidóellenes bojkottot tekintik. Végeredményben ebből okulhatnak egy kissé, a többi országok gyűlölködői is.

A gyűlölet magasiskolája

A magyarországi „Függetlenség” a magyar kormány lapja. Azt hihetnénk, hogy egy ilyen kormánylap, nem vesz fel utszéli tónust, főleg nem hirdeti a gyűlöletet. De csak hihetjük, mert a valóság egészen más. Jelzett lapnak július 30-iki számában éles támadás jelent meg az ardeali zsidóság ellen. A cikkre Krenner Zoltán közjegyző, keresztény ember válaszolt, a Pester Lloydban és a Magyar Hírlapban. Bátran és önértékesen tiltakozik az ellen, hogy az ardeali zsidóságot oly sötét színben tüntessék fel. Többek között azt írja, „hogy renegátok és zsoldosok inkább a fajtiszta magyarok között találhatók.” A zsidók nem „áru-

lók”, mégha tudomásul is vették és bele is illeszkedtek az új impérium adottságaiba.”

Micsoda olcsó sikerre áhítozik egy ilyen hivatalos magyar orgánus és cikkírója, amikor azzal akar hangulatot kelteni a magyarországi zsidók ellen, hogy a többi környező államokba került zsidók ellen csinál igaztalanul hangulatot. Mi nem tagadjuk, hogy hű polgárai vagyunk országunknak, annak javát szolgáljuk, de „áruló” közöttünk nincsen. Dolgozunk és a történelem dübörgő szekerének keréknyomait nem akarjuk és nem is tudjuk megváltoztatni. Az ardeali zsidóság mindenkor sorsadta feladatának magaslatán állott, éppen úgy, mint a szlovákiai és jugoszláviai zsidóság is. Mi nem vagyunk irredenták semmilyen irányban. Nem verjük mellünket, hanem mert az az igazság és mert mi is úgy érezzük, hogy az a legbecsületesebb: zsidóknak valljuk magunkat. Dolgos hű polgárok, akik itt élnek. Aminthogy dolgos hű polgárok a magyar zsidók is, akik ott élnek és nem érdemlik meg, hogy ellenük hangolják az ottani közvéleményt, koholt rosszindulatu hazugságok által.

Egy összetört sirkő

Oradean történt a napokban. Ha sokat írnanék róla, akkor megdöbbenő mivoltából talán vesztene is. Ezért távirati stílusban mondjuk el. Csak ne könnyezzünk utána,

Senki sem engedheti meg magának, hogy pénztől fölöslegesen költse!

Ha alkalom van izlésének megfelelő divatszöveteket olcsón, jó minőségben, legnagyobb választékban

Deutsch poszióúruház

idény előtti olcsó elárúsításán alkalmi áron vásárolni

Chaszideus legendák

1.

Rabbi S'lajmaj Oris, Vilna egyik legtekintélyesebb embere volt. Gazdag talmudtudós, jámbor és igen jótékony; sokat segített a megszorult kis embereken, kézműves, szatócsokon, akiket mindig szívesen kíségetett kölcsönrel, s beérte, ha pénzt nagysokára visszakarta tőlük.

Egyszer egy ember 300 rubelt kért tőle kölcsön, három hónapra. Azt mondta neki, hogy nagy üzlete van kilátásba és éppen ez a 300 rubelje hiányzik. R. S'lajmaj kezet kért tőle.

— Nincs sajnós — felelte az ismeretlen.

— Akkor sajnálom, nem kölcsönözhetek.

Az idegennek könnyű szökött a szemébe s már indulóban volt, de a rabbi utána sietett és meg-egyszer kérdezte:

— Hát senkid sincs, aki kész volna keznedni érted?

— Bizony, nincs senkim, csak a jó Isten.

— Hát akkor hű és megbízható kezesed van.

Azzal R. S'lajmaj elővett egy darab papírt és ráírta:

„Aki a szegényen megkönyörül, az az Örök-kevalónak ad kölcsön.” A papírt azután nyugtái közzé tette és kilfizette az idegennek a 300 rubelt.

A három hónap elteltével az idegen ember visszajött és elmondta Rabbi S'lajmajnak, hogy vállalkozása sikerült és most meg akarja adni az adósságát. Rabbi S'lajmaj azonban nem akarta elvenni a pénzt.

— Én már megkaptam, — szólott nyugodtan.

— Mit mondasz? — kérdezte csodálkozva az idegen.

— Igen, kezesed már fizetett. A Mindenható megtérítette a veszteségemet.

De az idegen nem akarta visszavenni a 300 rubelt, amire meggyeztek, hogy a pénzt kiosztják a szegények között, hogy az a miczvó mindketőjük nevét dicsérje ..

2.

A geri caddik, aki egy meghitt emberével hajtattat a lejtős hegyi uton lefelé, észrevette, hogy utitársa arca el-elhalványodik, amikor a mélységei látja maga előtt. A Rebbe arca azonban nyugodt volt, félelmet, ijedtséget nem árult el.

— Hogy van az Mester — kérdezte a megretent utitárs —, hogy a veszélytől nem reszketsz?

— Aki a veszedelmet minden pillanatban érzi — felelte a caddik — azt az élet semmiféle szörnyű perce sem tudja megrendíteni...

3.

Volt egyszer egy falusi zsidó, aki a Bál Sém

udvaránál élt és egyszer elhatározta, hogy egy jeles szombatára átmegy a szomszéd községbe, a rabbinál eltölteni a sabeszt. Utközben azután eltévedt egy rengetegben. Az utak elvesztek az ösvények megszakadtak — s ő nem talált ki az erdő hozójából. Az este pedig gyorsan közeledett, a fák felett már szürkébe borult az ég és nemsokára feltűntek a csillagok is a mennybolton. A vándor kétségbeesett. Amint utvesztetten tévelygett az erdőben, végiggondolta az elmúlt évet, végig az egész életét, minden örömét és nyomoruságát, hibáját, bűnösét, jótévisét. Oh, de kevesek voltak a jótettei! És hányszor előfordult, hogy nem tett, amit tenni kellett volna, — egyszer, igen, emlékezett rá, egyszer valakit meg is károsított... És hányszor hirtelenkedett, hányszor nem ériette meg a mások nyomoruságát... És lám, most imádkozni szeretne és sirni, de nem tud. Mert az imáit is mindig csak lemorzsolta, lélek, cdaadás, őszinte hit nélkül — és most nem tudja őket elmondani. Nem tud egyetlen imát sem, egyetlen imát sem!

Szívét mély megbánás és keserűség szoritotta össze. És ebben a pillanatban eszébe jutott a Bál Sém tanítása: Aki gyermeki, tiszta és igaz hittel csak egyetlen szót, küld az ég felé, csak egyetlen szót, vagy akár egyetlen betűt, — annak az imája kedvesebb lesz az Ur előtt, lélek nélkül lemorzsoló ezer hosszú imánál is.

mert a zsidó sors ez, en-miniature — az egész zsidóság tragikuma.

Jeremiás Miklós világra jött. Ötéves sem volt, amikor nem élt már sem apja, sem anyja. A zsidó áldozatkészség nem hagyta, hogy elvessen. Besegítették az árvaházba. De a szerencsétlen gyermek nem tudott megőnni. Nyolcéves korában meghalt. Elvitte a bánat, a gyámoltalanság, meg a Sors könyvében így volt megírva. Amikor még nem volt fejetejére állítva az egész világ, akkor ezzel lezárult egy ilyen kis élet örökre. Nem hagyott maga után, siró és gyászoló szülőket, eltűnt az örök megsemmisülésbe.

De most nem élünk normális idők. Az ortodox árvaház kis neveltjei kegyeletből apró lejenként összegyűjtötték egy strőre valót. Ne legyen emlékkő nélkül ez az elvesztett kis lélek, amely szerencsétlenségre született. És néhány nappal ezelőtt felelőtlen suhancok megrohmozták a temetőt és feldöntötték ezt a kis sarkövet. Összetörték, meggyalázták. Még halálában sincs nyugta a szerencsétlennek. Megrongáltak más sarkövet is. Virágokat téptek ki, randalioztak. Hogy kik? Ne keressük. Nem keresteti a Szentegylet sem. Bizonyára van rá oka. „Felelőtlen elemek”. Csak higgyünk abban, hogy nem fog többé előfordulni. Nem lesz többé temetőgyalás. És a kis árva nyugodjék békébe. A sirontuli életben nem-e gondol arra, hogy jobb volt nem élni és elmenni nyolc éves korban, erről a csunya földtekéről...

A német gyűlölködők „elszólják” magukat

A zsidóellenes hajszának legfanatikusabb hirdetői sem bírnak mindig százprocentesen következetesek maradni. Ezek az „átkozott” zsidók, hiába akarja kikerülni őket egy jó horogkeresztes, mindig elibük kerülnek. Az „Essener Nationalzeitung” egyik legutóbbi számában azt írja: „Cyprus szigetét nagyon későn szállták meg az angolok. Akkor írta Lord Beaconsfield Viktoria királynőnek: Előzsisia kulcsa Cyprus szigete. Nagy előrelátással és bölcsességgel ismerte fel ennek a területnek végtelen nagy fontosságát s valóban bebizonyosodott, ennek a szigetnek jelentősége”.

Nem is kell talán lapunk olvasóinak mondjuk, hogy ez a Lord Beaconsfield, tulajdonképpen Disraeli, aki zsidó volt. Valószínűleg a német lap szerkesztője is tudta ezt. De nem bírta megállani, hogy néhány „elismerő szót” ne írjon a lordról, akinek

Amint ez eszébe jutott, mély szomorúsága egyszerre megenyhült. Megállott egy fa tövében kitérta a két karját és felkiáltott:

— Ó, én Uram, lásd, nem tudem az imát, amit most kéne mondanom. És ahogyan megszorodott és mégis bizakodó szívvel itt állok előtted, csak az imák betűi tódulnak az ajkaimra csak a betűk, Uram, melyekből az ima szavai állnak, melyeknek önmagukban értelmük nincs, — csak a betűk, Uram, ismered az imákat és tudod mit szeretnék hozzád felkiáltani ezen az éjszakán az én elhagyatottságomból. Vedd hát a betűket tőlem, ó Mindenható, kegyelmesen és szeretettel, mert a betűk is a Te szolgálói és én csak őket ismerem.

És azután halkán, de mély áhitattal elkezdte mondani az imák betűit. Végig, ahány betűt csak tudott. S ebben a percben a roppant fák megrázkódtak, leborultak és felemelkedtek, mintha szélvihar ráta volna meg a régi törzseiket. És ahogyan a vándor szétcuzzott, tisztás terült el előtte mert a fák szétváltak, mintha meg akarnák mutatni az utat. A tisztáson ösvény vezetett keresztül és a hold csillogó fényénél felismerte a falut az erdő szélén... S alig néhány perc múlva már a rabbi ajkáról hallgatta, mély áhitattal a szombat királynő szolozsmáit.

köszönheti a mai angol birodalom azt a széles és egész világra kiterjedő felépítettségét, amely a világ leghatalmasabb birodalmát jelenti. Lord Beaconsfield helyét a világtörténelemben már megszabták. Ehez hozzátenni, vagy elvenni nem lehet, még az esseni sörivőknek sem. Bevalljuk, nem is tartjuk nagy megtiszteltetésnek ezt az elismerést. Aminthogy a Stürmer legutóbbi „elírását” sem, amikor a felsősziléziai kis diákhósnak méltatásakor is elielejtette, hogy egy zsidó fiúról volt szó.

Ők fújhatnak, amit akarnak. Elvégre hetven millió népet vezetnek az orruknál fogva. Nem kis teljesítmény. De nekünk zsidóknak ez sem minden. Láttunk mi már nagyobb hatalmat is elmúlni. Köddé és porrá lett sok „dicső” mult. Mi meg üldözötten, hajszoltan, öt világérszen át, mégis élünk — és túléltünk sok-sok ellenséget is...

Egy jóakaratu vallásos zsidó vezérjérfiu megszivlelendő

sorai

A délszláv állam határain túl is mindenfelé, ahol ortodox zsidóság él, ismerik Deutsch Hermannak nevét, aki ügyvezető elnöke a jugoszláviai orih. zsidó Központi Irodának. Hozzánk beküldött felhívását csak azért nem adjuk le szörszerinti fordításban, mert lapunk terjedelme nem engedi azt meg. De ezzel szemben kivonatoljuk annak érdekes tartalmából a következőket.

Mindenekelőtt kifejti, hogy most, amikor a cionisták Zürichben, az agudisták Marienbadban üléseznek, néhány körülményre fel kell hívni a világ zsidóságának figyelmét. Így először is arra, hogy a zsidó ifjúság nagyon vallástalan és téveszmék után szalad. Azután nem szabadna arra számítani, hogy fegyveres erővel lehetne Palesztina földjét meghódítani. Inkább azon kellene dolgozni, hogy a világ zsidósága térjen vissza a szombatához. Azon kellene dolgozni főleg az agudistáknak, hogy minden helysében hetenhint olvassák fel a tiz parancsolatot és figyelmeztessék a zsidóságot a vallásosságra és arra, hogy gyermekeiket szigorúan a tradíciók szellemében neveljék.

Legérdekesebb az elnök elgondolásában az, hogy az egyes államok vezetőit arra kellene rábírni, hogy törvényileg rendezzék a zsidók számára a kötelező szombat-tartást. (Ez gyönyörű gondolat, csak kissé naiv és keresztülvihetetlen épen úgy, mint a vitábéke gondolata és a lefegyverezése.)

Palesztinára vonatkozólag azt írja Deutsch Herman elnök, hogy ha megkapjuk az államunkat, akkor ott nem lehet addig boldog zsidóság, amíg vissza nem tér az ősi hamisítatlan igazi tradíciókhoz. Végül a vallásos zsidóság érzelmére hivatkozik, arra a vallásos érzésre, amely annyi ember martíriumát eredményezte, amiért annyi vér és könny folyt évezredek óta — s hittel hiszi, hogy megvilágosodik a zsidó vezérek elméje és ebben a Tórahü szellemben fognak munkálkodni.

Deutsch Herman központi irodai elnök Suboticán él, a saját életével, világelfogásával

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz hólyaghurut és kimerüléses idegesség ellen.

SZIV NŐI BELEGESÉG a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kitérő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás, penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR, vonatrain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Europa” utazási irodák utján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R-T.

Fürdőigazgatóság, Buziás, Banat.

val igazolja, hogy számára a zsidó vezérség nem dekorum és tisztség, hanem lelkének mélyeséges érzésvilágából táplálkozik, melynek vezérmotívuma a hit és a legradicionálisabb vallásosság.

Megkezdődött a marienbadi Kenessio Gedaulo

Marienbad. Az Aguda Világszervezet harmadik Kenessio Gedaulo-ja, augusztus 17-én megkezdődött a világhírű csehországi fürdőhelyen. A megnyitást megelőző egész héten az executive tanácskozott, különösen a rabbinikus tanács s a központi executive. Az első ülésen az executive tagjai, valamint a rabbitanács képviselői referáltak. A csehországi országos iroda nevében Schreiber pozsonyi főrabbi üdvözölte a kongresszust, a szlovákiai Aguda nevében Eckstein főrabbi üdvözölte a megjelent agudistákat. A palesztinai szervezet nevében Duschinsky főrabbi (Jeruzsálem) üdvözölte a nagygyűlést. Az üdvözlések után Dr. Izsak Breuer tart referátumot „Az agudizmus ideálja és hívő szava napjainkban” címen.

A megnyitót követő napon megkezdődött a vita a referátumok fölött. Ugyancsak megkezdődött a vita a királyi bizottság jelentése fölött is. Az előzetes terv szerint pénteken a Keren Hajisuv direktorium referátuma következik, amelyet a palesztinai agudista vezetők tartanak. Szombaton szünet, éjszaka azonban megkezdődik a palesztinai vita. Augusztus 22-én külön ülések lesznek. 23-án Aron Lewi rzeszovi főrabbi valláspolitikai követeléseit terjeszti elő a diaszporai zsidóságnak, utána J. M. Lewin Varsóból, hílközségi politikáról fog referálni. A világyűlés utolsó napján a rabbitanács határozatait fogják közölni, az állandó bizottság határozatait szavazásra bocsájtani és a választásokat lefolytatni.

— Külön „zsidó vagonok” Felsősziléziában. (Varsó). A „Gornicc Warsawskys” kattowitzi jelentése szerint lengyel Felsősziléziában külön vagonokat állítottak be, amelyen csak zsidók utaznak, mert ezzel elejét veszik azoknak az atrocitásoknak, amelyekkel eddig találkoztak a zsidó utasok. A „Hajnt” kéri a kormányt, hogy engedje meg a „zsidó vagonok” használatát.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Magyarországon: Hítközségeknek és vállalatoknak	500 le
Magánosoknak egészévre	300
" félévre	160
" negyedévre	85
Magyarországon kívül: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 c.k.
Magyarországon kívül: Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon kívül: Magyarországon	25-15 pengő
Magyarországon kívül: A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5692

"Nepunk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Hétfő: Elul 13, augusztus 20.

Szombat: Elul 14, augusztus 21. 1-2 פ'ק

Heti szidra: בי תצא

Heti haftora: רני עקרה

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 7.12

gyertyagyújtás 7.20

Istentisztelet kezdete 7.30

Szombat befejezése 8.32

A magyar galuth

Míg Zürichben sorsdöntő események történnek a zsidó nép jövőndő sorsára vonatkozólag, addig Budapesten még mindig régi recepte szerint folyton azt fujják, amit lehet már a magyar zsidóság józanabb része is. A legjellemzőbb az, hogy a magyarországi „Egyenlőség” egyik legutóbbi számban a legnagyobb cikket annak szenteli, hogy a cionisták támadják a pesti izr. hitközséget. Csúnyán nekimegy Dr Patai Jósznek, akinek szemére hányja, hogy menyői előnyét élvezte a nagy hitközségnek és most elvi okok miatt, támadja. Nekünk immár Dr. Patai, aki nem hagyja magát terrorizálni és egy tál lencséért nem adja el a világi üdvösségét. S míg az első oldalán ezt a belső harcot teregeti ki és újból támadja a 90-es évek asszimilációs hangján a magyarországi cionistákat, addig a magyar vidéken vígan folyik a zsidózás és a nagyobb-nagyobb tüszurásokkal keserítik el a magyar zsidóság életét...

Ez kis izelítő ebből a hangulatból:

HAJDUNANASON VÉRVÁD MESE.

Egy parasztleány eltűnt, hát hova is tűnhetett el, minthogy a zsidók tették el lábálól. Hajdunánason megbérelt az élet teljesen. Uccákon csoportokba verődve izgatottan tárgyalják az eseményt. Vannak, akik „saját szemükkel” látták, amikor a gyilkos egy vérrel teli üveggel ment haza. A másik egy véres bőröndöt látott, a harmadik a zsidótemplom felszentelésénél látta a vért. De hallották azt is, amikor a leány visongott, s a hangulat olyan volt, hogy minden pillanatban félni lehetett, hogy kitér a pogrom. Egy hajdunánási borkereskedőnek eszébe jutott, hogy lehozhatnak két detektívet Budapestről, a dolgok kinyomozására. Alig terjedt el ennek a híre, megjelent a leány apja és bejelentette, hogy a lánya, egy közeli tányára szegődött el cselédnek. Tehát tudta, hol van és mégis hagyta, hogy terjedjen el a vérvád meséje, mert ki tudta, kik biztatták fel, erre a gyalázatos szerepre.

MI VAN A MAGYAR VIDÉKEN?

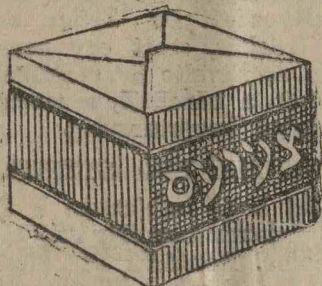
A magyar főváros lapjai — szélsőjobboldaliak — egymás után közlik „aggodal-

EGÉSZSÉGET A CSALÁDNAK AZ ÚJ ESZTENDŐBEN IS

נעוואנען

אינד אויסגעפראכט אונד אלס ריינעס פפלאנצען פעטט געפונדען דאהער פאן נייען יאדר אנגעפאנען, אכטעט יעדע יודישע הויפער, דאמיט דיא שפייזע געזאמטע בייא דער הערשטעללונג דער שמאקדאפטסטען שפייזען, איינגעהאלטען ווערדען, אונד נימט דאהער דאס כשר „צערעס” שפייזע פעטט צום בראטן, אונד קאכען

Ceres כשר
100% növényi zsiradék

Ugy tejes, mint husos ételek számára

maikat”. A tatabányai piarista gimnázium az utóbbi évfolyamokban szokatlanul sok zsidó tanulót vett fel.

Ezt tájékoztatják már Tatabányán is. A gimnáziumban is sok a zsidó gyerek? Eddig az egyetlen volt „sok”. Itt is numerust akarnak behozni?

Putnok. Ebben a városban azt nehezményezik, hogy az erdőből 250 fuvaros a Winter és Grosz, meg Bauer és Selymes cégeknek fuvaroz íát. A fizetésüket meg a kocsmákban költik el, a zsidó kocsmákban. A fajvédő lapok persze a zsidó kocsmárosok ellen írnak, holott, ha nem zsidó volna a kocsmáros, akkor nem innának? Ugy véljük, hogy igen.

MILOTAY VILAGOSSZÜRKE RUHAJA.

Milotay István, az Új Magyarország fő-szerkesztője, aki a legélesebb hangon támadja mindenkor a zsidóságot, Tausig Testvérek zsidó szabócégnél készítteti ruháját. Ezt valamelyik pesti lap szellőztetni kezdte, mire most a Nemzet Szava Hírszolgálati Orse négy tanu által igazolja, hogy az öltöny valóban egy zsidónál készült... Boldog ország, ahol még ilyen gondok vannak, hogy az antiszemita fő-szerkesztő hol csináltatja szürke uccai ruháját.

A KISPESTI ESET.

Félóránypira Budapesttől, ebben az élnkforgalmu városban hetek óta egyébről sem beszélnek, mint annak a Dr. Abonyi nevű ügyvédnek tragédiájáról, akit egy Amerikából visszatért sófőr lelőtt, állítólag amiért az ügyvéd anyagi romlását okozta. Eppen esküvőjére akart utazni, amikor az autóban

halálos lövés érte. Magánbosszu volt, de kiderült, hogy faji kérdést is csináltak belőle és a kispesti antiszemita agitáció „eredménye” volt ez a gyilkosság, amelynek egy fiatal tehetséges fiskális, esküvője előtti napon esett áldozatul...

Igy néz ki a magyar zsidóság, akkor, amikor az új zsidó állam épül és annak határaitól folynak a diplomáciai szalonokban és termekben a viták... akkor Milotay ur öltönye, meg a cionisták „üzelmel” a fő-téma a zsidó berkekben. Nincsen a világ zsidóságának még egy olyan „elszáradt ága” mint a magyar zsidóság. A legkevésbé önérzetes, a legkevésbé látja a történeket, ott van a legkevésbé összetartozandósági érzés...

— ELJEGYZÉS. Weisz Jolánka Corund és Orenstein Andor Salonta, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Telefon: 462-91

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben. **Eleőrangú erdélyi konyha!!**

WASSERSTROM SÁNDOR
zürichi riportsorozata

Pillanatsfelvételek a kongresszusról

Zürich. (augusztus hó) A kongresszus belső eseményei, külső megnyilatkozásai, epizódjai, érdekes jelenetei olyan tömegben zúdulnak a résztvevőre, hogy különösen újságíróknak nehéz a helyzete, aki mindent megszeretne írni, ami érdekes, de ehhez nem oldalak, hanem kötetek kellenének. Voltak pillanatok, amikor táviratozni szerettem volna haza, hogy a „Népünk” sok-sok oldalon jelenjék meg, hogy mindent olvassanak azok a drága zsidó testvérek, akik gondolatukkal velünk voltak, de személyesen nem.

BESZÉLGETÉS EGY LELKES KERESZTÉNY CIONISTAVAL.

Véletlen találkozás volt, de olyan érdekes, hogy megérdemli a megörökítést. Nem hiába mondják, hogy a véletlen a legjobb újságíró, de most én is tapasztaltam. Még a megnyitó estjén történt, este nyolc óraker. Rengeteg ember tolong mindenfelé, a Tonhalle körül. A transzparensok vakítják a szemet, a sürgés-forgás, valósággal szédítően hat. Eppen a mizrachisták előtanácskozásainak termét hagyom el, amikor egy idősebb ur fordul hozzám felvilágosításért. Ugy vélem, hogy itt a legtöbb ember „érdekes” lehet, ezért megismerkedem vele. Azt kérdezi, hol juthat belépőjegyhez. Kiderül, hogy Dr. Ottó Zeller az illető ur neve, nem-zsidó, de negyven esztendeje a leglelkesebb Cion-barát. Már negyven évvel ezelőtt megjelent az első bázeli világkongresszuson és azóta mindegyiken résztvett. Zeller dr. régebben a svájci nemzeti tanács tagja volt, sőt elnöke is, a „Baseler Nachrichten” egykori szerkesztője s ebben a minőségben vett részt 1897-ben az első kongresszuson. Felötlik bennem egy gondolat és rögtön meg is valósítom tervemet. Ezt az idős urat, ezi a keresztény „cionistát” megszólaltatom, mert kétségtelen, hogy tud érdekeset mondani:

— Mondja el Doktor ur, hogy mi volt negyven évvel ezelőtt az impressziója az első kongresszuson Önnek, mint nem zsidónak?

Ez a kérdés, annál is inkább lényeges, mert Zeller dr. volt az, aki a Cion bölcsőjének jegyzőkönyve perében, amely annak idején Bernben folyt le és világszenzációt keltett, ki lett hallgatva, az első kongresszus eseményeire vonatkozólag. Ez azért is volt nagyon fontos, mert ebben a hírheft pamiiletben azzal vádoltak bennünket, hogy a zsidók a bázeli kongresszuson határozták el, hogy „világuralomra törekcszenek és ezen zárt ülésen tanácskozták.

— Elmondom Önnek az akkori eseményeket — mondja dr. Zeller — ahogy ma is tisztán vissza emlékszem. Bázelen volt 1897-ben. Érdekes jelleget adott az akkor százezer lakossal bíró városnak ez a zsidó gyűlés. Elejétől végig résztvettem ezeken a gyűléseken. Már akkor héberül beszéltek egymás között, de én ezt is megértettem, mert egyidőben teológiát hallgattam. Hallgattam az Önök legnagyobb emberét, Herzlt akít már ott és akkor is végtelenül tisztelték és ünnepeleek. Imponálón szép megjelenése volt. Amikor ő beszélt, a leglázasabb vita is nyugodt irányt vett. Még a másik nagy férfiú, aki ott volt: Max Nordau. Már akkor világhírű volt a „Konventionelle Lüge” című könyvével. Ő volt a „kritika”.

NEM VOLTAK TITKOS ÖSSZE- JÖVETELEK.

— Ami bizonyos és amire én esküt is tettem a berni perben, az, hogy semmiféle titkos ülés nem volt. Az első cionista kongresszus résztvevői nem bujtak el és nem bujtak össze, hanem mindent nyíltan tárgyaltak. Csak átszellemültséget láttam, meg lelkesedést, de kizárólag Cionért. Minden egyes embernek gondolatvilágát csak a zsidó reneszánsz eszméje töltötte be. Visszaemlékszem arra a nagyhatású epizódra, amikor felállott Herzl az egyik ülésen és előbb héberül, majd németül elmondotta az „Im eskochéch Jerusolaim, tiskach jemini”-t amit le is fordított: Száradjon el jobbom, ha elfeledlek Cion” Oly átszellemült lelkesedés fogta el a tömeget, hogy az leírhatatlan. Nagyon meggyászoltam korai halálát. Még sokat tehetett volna a zsidóságért. Ha ő is itt lehetne most...

Ezzel fejezte be rendkívül érdekes visszaemlékezését Dr. Zeller, ami főképpen azért érdekes, mert egy nem-zsidó szemüvegén át figyelte a cionizmus szédületes fejlődését, a bázelitól, a mostani történelmi jelentőségű kongresszusig.

NÉHANY SZÓ STEPHAN WISE-VEL

Alig hogy befejeztem a Zellerrel folytatott érdekes beszélgetést, már sietni kell a terembe. Kezdődik az ülés. A véletlen folytán Dr. Stephen Wise newyorki főrabbi mellé kerülök, aki a jelenkor zsidó vezéreinek egyik markáns alakja. Üdvözlöm és hivatkozom egy régebbi találkozásunkra. Érdeklődik a romániai zsidóság helyzete iránt és megemlíti, hogy az innen elszármazott zsidók milyen szép táborat alkotnak a newyorki két milliós zsidó tömegben. Kérni, hogy mikor látogatom meg ezt a nagy zsidó centrumot. A választ már nem adhattam meg neki, mert közben választják már a kongresszusi elnökséget és Stephen Wise elkerül mellőlem, fel az elnöki pódiumra, a lezelsők közé, ahova feltétlenül beletartozik.

AMIKOR WEIZMANN

„ELGALOPPIROZTA” MAGAT ...

Ma már a zsidó olvasóközönség ismeri részleteiben is Weizmann hatalmas beszédeit. Most még csak azt kell megírni, hogy beszéde elején nyugodt volt és fölényes. Látszott, hogy küzd magával, de azért megőrzi méltóságát s fölényét. Minden szava márványköbe vésendő. De amikor Angliia szerepéről kezd beszélni, kiesik a fölényességéből és agresszív lesz. Megszólalt a „zsidó szív”, elhallgatott a fölényes agy. Ekkor hévvel beszél és mintha láthatatlan dró vezetne szívéből — háromezer zsidó szívéig, akik a teremben feszülten figyelnek. Többet mond, mint amennyire az AC.-től megbízása van. Amint mondják a befentesek „el-

gallopirozta” magát. Bár ki tudja, lehogy olyan zseniális embernél, még ilyen „galopp” is előre meg volt fontolva ki tudja...

USSISKIN A „VASFEL-

Hetvenötéves ez a szilárd tölgy. Szlemi és testi képességeinek maradéktalan birtokában. Övé a „nein” sagerek vezérének szerepe. Bizonyos, hogy nem vonszással vállalta, hanem szívből és őszintén. Mégis küzd az érvekkkel. Bibliikus érvek hoz fel, a weizmanni politikai megfontolásokkal szemben. Főként a mizrachisták fordul. Ők a kompakt nem-et mondók mege. Ezzel a beszéddel le is zárult a ványosság előtt lefolyt politikai vita.

ZART ÜLÉS — ÉS A HIDEGBÜ-

Csütörtök reggel kezdődött a zárt ülés. Az ülés reggeltől estig megszaktítás nem folyik. Nincs ebédidő, nincsen pihenés. Mészetesen a büffének nagy szerepe. Weizman is állva fogyaszt néhány „köszendvicset. Nem nagyon változatos ez a büffé, nincsenek inycnc falatok, de elég drága. Igaz, hogy felette tábla amely igazolja, hogy a bevételek a K. Kajemet Lejisrael bevételeit gyarapítják. Az egyik asztalnál vajas-burgonyát eszik Ussiskin. Tisztelettel megkérdem:

— Jó a büffé Már Ussiskin?

— Jónak jó — de nagyon sovány, mint a KKL. bevételek, ezért fogyasszon mindenki minél többet...

Milyen érdekes. Ez is különleges zsidó Bann a teremben, egy új ország parlamenti dönt a nagyhorderejű kérdés felett: eldönti-e az angol javaslatot vagy sem? Mindezt a „történelem”. S ennek a „vasber”-nek, ekkor is az a KKL. jár eszébe, amely alapjait vetette meg annak, hogy a zsidóság új ország építéséről tárgyal. E a kis perselyek, valóban földet és országot adtak a zsidó népnek...

HITLER SZELLEME

Ha egyáltalán „szellem”-nek lehet beszélni az a brosurát, amelyet egy alak vezénnyel a zsidók között. A kezembe is került egy: „Der Judenfreund” a címe. A hitler „szellem” külön erre a célra kiadott szellemi terméke. Grátis és félve osztogatják, ugylátszik itt félnek a „zsidó többség” A brosurá tartalma? Az elcsépeelt propaganda anyag. A füzet első oldalán: „Lasos nekomo Jiszroel Zürichalem! Für den Gratis! Für „gojim” ausnahmwe auch!”

Közben a svájci hatóságokat is irigszálja és a szokott bántó hangon támadja a zsidóságot és a kongresszust. Nagyon gyenge lábón állhat már a hitlerizmus, ha ilyen gyámoltalan eszközöket is igénybe kell venni és nagyon közönséges az egész géntus, amelyet itt ezzel dokumentál. De mi is várunk tőle jobbat...

Még lehetne folytatni, sokat és érdekeset írni ezekről a napokról, de most legye ezuttal elég, hiszen a „kis epizódok” meglett közben éjjel-nappal folynak a tárgyalások, amelyek „lenni vagy nem lenni” problémája sok tekintetben a világ zsidósága számára...

— Clujon ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

Gondoljon egészségére!

Lássa el
magát

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal Udil — Fehérit — Fertőtlenít!

DENTONAL fogpasztával

Ez a TESTSULY feszélyezi és elcsunytja Önt

120 Kg.

A túlságos kövérség állandó keserűség okozója. Terjedelmes pocakja groteszkké teszi megjelenését. Állandóan ki van téve barátai tréfáinak. Azonban mindez jelentéktelen epizód, azon súlyos nehézségek mellett, amelyeket a kövérség a mindennapi életben okoz Önnek. Ha még megemlítjük, hogy a kövérségre való hajlamoság nemcsak feszélyező, hanem veszélyes is. belátja, hogy legelsőrendűbb érdeke ettől a kellemtelen teherrel megszabadulni.

Mindezek dacára bizonyos soványító-módszerek nem ajánlatosak. Kerülnie kell a legyengítő étrendet, amely kifárasztja a fizikai ellenállóképességét. Ugyancsak őrizkednie kell a túlságosan energikus eljárásoktól, amelyek átalakítják a zsíradékot és magukat a szöveteket is megtámadják. A kövérségre való hajlamoságot természetes eszközökkel kell kezelni, amelyek támogatják a szervezetet a felesleges zsíradék kiválasztásában és eltávolításában, és amelyek megakadályozzák ezek felhalmozódását.

Az Urodonal negyszerűen megfelel ennek a célnak mert nemcsak oxidálja a felesleges zsíradékot, hanem fokozza az anyagcsere-folyamatot és így megakadályozza a zsíradékfejlődést. Vesse alá magát ezen terapeutikus folyamatnak és tapasztalni fogja, hogy fokozatosan, visszakapja egykori elegáns megjelenését és mozgékonyágát.

E. Faivre profesor a Poitiers-i belgyógyászati klinika hírneves egyetemi tanára a következőképpen magyarázza meg az Urodonal kitérő hatását: A kövérségre való hajlamoság esetében kitérő eredményeket ad az Urodonal. A nitrogén tartalma anyagok eltávolításával megakadályozza a vértolulást és vérpangást, küzd a hasi vérbőség és a máj huzamosabb várpangása ellen. Oxidálja és elégeti a szerveket túlterhelő és ártató zsíradékokat.

URODONAL

megakadályozza az időelőtti megöregedést

A tarsadalombiztosító-intézet orvosi kara in rendel URODONAL-t.

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAKBAN és DROGÉRIÁKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY — MEGBIZHATÓ MARKA

A kongresszus által megszavazott határozat szövege

1. A huszadik cionista kongresszus új ünnepélyesen megismétli a zsidó népnek történelmi kapcsolatát Palesztinához és megújítja az államot alkotó jogát otthonához.

2. A kongresszus tudomásul veszi a királyi bizottság megállapításait a következőképpen: az elvett mandátum fő célja — mint ahogy az annak előjárójában és pontozataiban kifejeződik — egy zsidó nemzeti otthon fölállításának elősegítése; másodsor, hogy a Balfour-deklaráció idejében a terület alatt, amelyen a zsidó nemzeti otthon felépítendő, az egész történelmi Palesztinát, bezárólag Transzjordániát értették; harmadsor, hogy a Balfour-deklaráció Palesztinának zsidó állammá való fejlődésének lehetőségét tartalmazza; negyedsor, hogy a zsidó kolonizáció Palesztinában az arab lakosság számára jelenlegi előnyöket szerzett és kihatott az egész arab nép gazdaságának hasznára.

3. A kongresszus visszautasítja a királyi bizottságának azt az állítását, hogy a mandátum nem hajtható végre és követeli annak maradéknélküli végrehajtását. A kongresszus meghatalmazza az executívét, hogy utasítsa vissza a zsidó nép jogainak megsértését, amelyeket a Balfour-deklaráció és a mandátum nemzetközileg garantál.

A kongresszus kijelenti, hogy a királyi bizottságának ama követelése, hogy a zsidó nép és az arabok nemzeti törekvései Palesztinában nem egyeztetelhetők össze, nélkülöznek minden alapot. A két nép közötti együttműködés és megállapodás egyik akadályát a királyi bizottság jelentésében is megállapított, az a bizonytalanság, amely megállított a mandatárius kormány végleges intézkedései és Palesztina-politika rendezésének habozó magatartása tekintetében. Ez a körülmény okozta, hogy nincs bizalom a kormány erejében és nem hisznek a kormány mandátum megvalósítására irányuló intézkedéseiben.

A kongresszus ebből az alkalomból is megállapítja az előbbi kongresszusok kijelentéseit arra vonatkozólag, hogy a zsidó nép készséggel hajlandó békésen megállapodni az arab néppel a kölcsönös megértés jegyében a két nép jogai és szabadsága fejlődésének alapján.

4. A kongresszus elveti a mandátumnak a királyi bizottság által javasolt palliatív eszközök által való végrehajtását, vagyis: Az alija megszorítását, politikai megállapítását az alija számára, a gazdasági befogadóképesség helyett, továbbá az ország különböző területeinek elzárását a zsidó kolonizáció elől, a földvásár megszorítását, stb. Ezek a javaslatok a mandátum valóságos kigunyolását jelentik és súlyos sérelmei nemzetközi kötelezettségeknek, amelyek a nemzeti otthon jövőjére megsemmisítő hatással lehetnek.

5. A kongresszus a legélesebben tiltakozik a brit kormány határozata ellen, amely politikai maximumot állapít meg a zsidó bevándorlás összes kategóriái számára a következő nyolc hónapra. Ezáltal elvetik a gazdasági felvevő képesség elvét, megsértik a zsidó jogokat és nem respektálják a brit kormány és Népszövetség által vállalt kötelezettséget.

6. A kongresszus a királyi bizottság által javasolt felosztási terveket elfogadhatatlannak jelenti ki.

7. A kongresszus fölhatalmazza az executívét, hogy lépjen érintkezésbe tárgyalási célekből és állapítson meg a brit kormány a zsidó állam fölépítésére vonatkozó javaslatnak pontos föltételeit.

8. E tárgyalások során az executív nem kötheti meg sem önmagát, sem a cionista világszervezetet, hanem kötelessége abban az esetben, ha a zsidó állam felépítésének végleges terve adódnék, ezt a tervet egy újonnan választott kongresszusnak tájékoztatásra és határozathozatal céljára be-terjeszteni.

Máj, epe, vese, idült

(krónikus) gyomor- és bélmegbetegedések, ideges fejfájás, álmatlanság, hányinger, hányás, szédülések, savtúltengés eseteiben az amerikai gyógytörvényből készült világhírű „Gastro D” szép eredményeiről a világ orvosi szaktekintélyei hosszú cikkekben számoltak be orvosi lapokban.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában București, Calea Victoriei 124.

— A CEHUSILVANIEI orth. hitközség az elmúlt héten vendégül látta Paneth Albert baia-spriei főrabbit, aki a szombati droséja alkalmával lenyűgözte magasszárnyalású hitszónoklatával a hallgatóságot.

— A MERCUREA-CIUCI ZS. N. Sz. röviddel ezelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely a következő vezetőséget állította a helyicsoport élére: Diszelnök: Herschkovits Károly, elnök: Szmuk Zsigmond, alelnök Hágér Miksa, titkár és jegyző Lempert Áron, pénztárnok Alter Izso, ellenőrök: S. Gorovitz, M. Nagler, gazdák: Liebermann Dávid és Rosencheck Aladár. KH és KKL biztos Szmuk Zsigmond. Fegyelmi bizottság: elnök dr Adler Miklós, tagok: dr Kemény Miklós, Popper Izidor, Berman Márkusz, dr Berkovits József, Zacharia Sándor és Fried Miklós. — A szokásos Herzl Bialik emlékünnepelet július 3-án nagyszámu közönség jelenlétében tartotta meg a helyicsoport. A Herzl emlékbeszédet Szmuk Zsigmond tartotta, majd Popper Juci tehetséges szavalata következett. A Bialik emlékbeszédet Lempert Áron tartotta, majd Kemény Bandi Bialik versét szavalt.

x Orth. kóser bodega Bucureștiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle husnemű, tejesfélék, utraváló. Házhöz szállítunk kóser sajtot, túró, vaj, felvágottakat, főzelékeket, túróst és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes tészták. Telefon. „Bodega Postei”. (A baia-marei rabbi hechsere.) Gelbstein.

— A SATUMAREI ZSIDÓSÁG az elmúlt héten népgyűlés keretében tiltakozott Lord Herbert Samuelnek az angol felsőházban elhangzott méltatlan zsidóellenes beszéde ellen. A lord mint ismeretes, a zsidóság nevében azt a kijelentést tette, hogy Palesztinában nem kell zsidóállamot teremteni és ott a zsidóság az arab lakosság mellett mindig kisebbség kell maradjon. Az egész világon nagy tiltakozó gyűlések folytak le, a zsidó tömegek spon-tán felháborodással utasították vissza lord Samuel álláspontját és juttatták kifejezésre Palesztinához és a megmászhatatlan Balfour-deklarációhoz való ragaszkodásukat. A satumarei zsidóság is megtartotta tiltakozó népgyűlését és tiltakozó memorandumot juttatott el a XX. cionista vilákkongresszus elnökséghez, hogy azokat továbbítsa a mandatárius hatalom, valamint lord Herbert Samuel címére. A memorandumot a satumarei zsidóság színe-java, pártállásra való tekintet nélkül, írta alá.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet

— 300 zsidó hősi halott emléktáblája a bucurești-i Korall-templomban. (București.) A Korall-templomkörzet előjárósága elhatározta, hogy a templom előcsarnokában két márvány-táblán megörökíti annak a 300 zsidó hősi halottnak emlékét, akik a világháboruban elesettek és a főváros lakosai voltak. Az indítványt B. Magd tette, a „ciresoai-i hős”, aki tartalékos kapitány. Micu Zentler áll az élén annak a komiténak, aki átvette az ügy intézését és ez a bizottság határozta el azt is, hogy a leleplező emlékünnepelet szeptember havában tartják meg.

